

Paksusuolen syöpä (kolonkarsinoma)

Yleistä

Suomessa todetaan vuosittain yli 1200 uutta paksusuolisyöpätapausta. Tilastojen mukaan sairastuneiden määrä on lisääntymässä väestön ikääntyessä.

Syöpään sairastuminen aiheuttaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen muutoksen ihmisen elämässä. Se vaikuttaa koko perheen elämäntilanteeseen. Potilaalla ja hänen omaisillaan on mahdollisuus keskustella lääkärin, sosiaalityöntekijän, syöpäsairaanhoidajan, ravitsemussuunnittelijan ja fysioterapeutin kanssa jo ennen hoitoja.

Oireet

Paksusuolisyöpä voi olla pitkään oireeton. Tavallisia paksusuolisyövän oireita ovat muutokset suolentoiminnassa, vatsakivut, verenvuoto peräsuolesta tai hemoglobiinin lasku. Oireet ovat usein epämääräisiä ja ilmaantuvat vähitellen. Myöhäisvaiheessa ilmenee laihtumista, väsymystä, vatsan turvottelua ja suolentukosoireita.

Ravintotottumukset, perinnölliset syyt ja haavainen paksusuolentulehdus sekä Crohnin tauti lisäävät riskiä sairastua paksusuolisyöpään.

Tutkimukset

Alustavista tutkimuksista osa tehdään perusterveydenhuollossa. Poliklinikalla lääkärissä käynnin yhteydessä suunnitellaan taudin levinneisyystutkimukset ja hoito.

- *Paksusuolen tähystys eli kolonoskopia* on perustutkimus. Diagnoosi perustuu tähystykseen ja kasvaimesta otetun kudoksenäytteen tutkimiseen
- *Vartalon tietokonekuvauksella (TT)* selvitetään taudin levinneisyyttä. Tarvittaessa voidaan tehdä myös *magneettikuvaus*.
- *Verikokeilla* tarkastetaan hemoglobiini ja muu verenkuv.

Tutkimusten valmistuttua lääkäri keskustelee potilaan kanssa tulevista hoidoista.

Leikkaushoito

Leikkaus on paksusuolisyövän ensisijainen hoito. Leikkausmenetelmät ovat vakiintuneet ja käsittävät joko oikean tai vasemmanpuoleisen paksusuolen poiston (*hemikolektomia*) tai tarvittaessa jopa koko paksusuolen poiston (*kolektomia*). Nykyisin leikkaukset pyritään tekemään enenevässä määrin tähystystekniikan avulla (*laparoskooppisesti*). Mikäli kasvain on levinnyt ympäröiviin elimiin, pyritään mahdollisuuksien mukaan kasvaimen poistoon yhdessä vieruselinten kanssa. Mikäli kasvainta ei voida

poistaa, voidaan tehdä joko avanneleikkaus tai ohitusleikkaus suolen läpikulun turvaamiseksi. Huonokuntoisille potilaille voidaan asettaa suolensisäinen proteesi suolentukkeuman välttämiseksi.

Potilaat, joilta on poistettu vain osa paksusuolta, pystyvät elämään normaalia elämää ja käymään työssä sairasloman jälkeen.

Muu hoito

Paksusuolisyövästä parantumista pyritään lisäämään leikkauksen jälkeisellä solunsalpaaja- eli sytostaattihoidolla, jotka suunnitellaan syövän levinneisyysluokituksen perusteella (TNM). Solunsalpaajat ovat syöpäsolujen tuhoamiseen tarkoitettuja lääkeaineita. Syöpätautien erikoislääkärit suunnittelevat ja toteuttavat solunsalpaajahoidon. Solunsalpaajahoidoa voidaan käyttää myös silloin, kun kasvain on levinnyt eikä leikkaushoito ole mahdollista.

Hoidon toteutuksesta

Sinulle on suunniteltu suolistoon kohdistuva leikkaus. Kirurgian poliklinikalla lääkäri kertoo leikkauksesta ja saat lyhyet kirjalliset ohjeet. Ennen leikkausta sinut kutsutaan ohjaukskäynnille hoitajan luokse, missä saat leikkaukseen liittyvän ohjauksen.

Suolistoleikkauksesta toipuminen on monivaiheinen prosessi. Ennen sairaalaan tuloa valmistaudut kotona leikkaukseen noudattamalla ohjattua ruokavaliota, teet suolen tyhjentämisen ohjeiden mukaisesti sekä liikut mahdollisimman paljon vointisi mukaan.

Leikkauksen jälkeen henkilökunta ohjaa liikkumistasi. On erittäin tärkeää, että pyrit olemaan mahdollisimman paljon poissa vuoteesta, vointiasi kuunnellen. Liikkuminen aloitetaan vähitellen henkilökunnan tukemana. Kipulääkityksestäsi huolehditaan. Kerro myös itse kivustasi hyvissä ajoin. Hyvä kivunhoito helpottaa paitsi vointiasi myös liikkumistasi ja kokonaistoipumistasi.

Nesteen nauttiminen suun kautta aloitetaan jo ensimmäisenä leikkauksen jälkeisenä päivänä ja normaali ruokailu onnistuu useimmiten jo kolmantena leikkauksen jälkeisenä päivänä. Sairaalahoitoaika kestää yleensä 3-6 vuorokautta.

Sinulla on mahdollisuus tavata osastolla sosiaalityöntekijä sekä muita erityistyöntekijöitä. Syöpäyhdistyksen kautta saat tietoa tukipalveluista ja tukihenkilötoiminnasta.

Kotiutus ja toipuminen

Kotiutuessanne on tärkeää, että kotona on ainakin aluksi toinen aikuinen, joka kykenee hoitamaan ja tukemaan sinua. Tarvittaessa sinulle järjestetään jatkohoitopaikka terveyskeskukseen tai kotiapua. Kotiavun tai sosiaalisen tuen tarpeesta on hyvä keskustella henkilökunnan kanssa heti hoitosuhteen alkaessa.

Ensimmäinen kontrollikäynti poliklinikalla syöpähoitajan vastaanotolla on noin 4-6 viikon kuluttua leikkauksesta. Hoitaja tarkastaa toipumisesi leikkauksesta ja määrää tarvittavat lisätutkimukset. Jos sinulle määrätään solunsalpaajahoitoa leikkauksen jälkeen, hoito tapahtuu syöpätautien yksikössä ja kestää noin puoli vuotta. Tämän jälkeen seuranta jatkuu kirurgian yksikössä.

Syöpäseurannan puitteissa katsotaan kasvainmerkkiainepitoisuus (CEA) puolivuositain sekä terveystarkastuksessa että kerran vuodessa tapahtuvan keskussairaalakäynnin yhteydessä, jolloin tehdään vartalon tietokonekuvaus vuosittain kolmen vuoden ajan ja tämän jälkeen keuhkojen röntgenkuvaus sekä ylävatsan ultraäänikuvaus. Syöpäseuranta jatkuu viiden vuoden ajan ja ennen seurannan loppumista tehdään vielä paksusuolen täyhystys.

Mikäli kasvain uusii, voidaan tietyissä tapauksissa tehdä uusintaleikkaus etäpesäkkeen poistamiseksi (esim. uusi paksusuolen poisto, maksaleikkaus, keuhkoleikkaus). Etäpesäkkeen poistoleikkauksen jälkeen annetaan aina solunsalpaajäläkitystä.

Mihin voit ottaa yhteyttä

Keskussairaala:

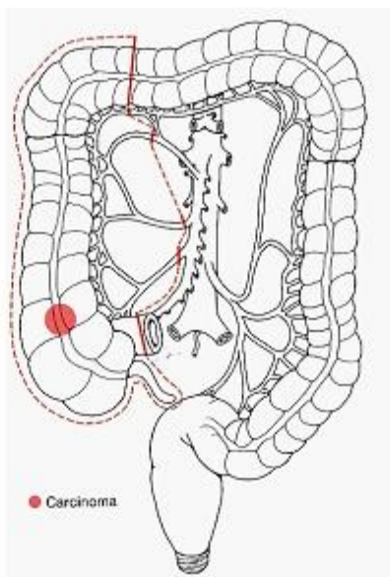
- kirurgian poliklinikka 014 2691873
- operatiivinen osasto 014 269 1037
- avannehoitaja klo 9-12 arkisin 014 269 5759
- syöpähoitaja 014 269 5449

Oma terveystarkastus

Syöpäyhdistyksen maksuton puhelinpalvelu klo 10 -12 arkisin 9800-9414

Lisää tietoa paksusuolensyövästä saa Syöpäjärjestöjen Internet-sivuilta osoitteesta: www.cancer.fi
(Tietoa syövästä)

Kuva 1. Oikeanpuoleisen paksusuolisyövän poistoleikkaus

Kuva 2. Vasemmanpuoleisen paksusuolisyövän poistoleikkaus

